

SPREČAVANJE NASTANKA OTPADA I PONOVNA UPORABA

**OTPAD
NIJE SMEĆE!**

SPREČAVANJE NASTANKA OTPADA I PONOVNA UPORABA

Europska unija
Zajedno do fondova EU

*Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda.
Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Grada Splita.*

KRUŽNO GOSPODARENJE OTPADOM

Kružno gospodarenje otpadom oponaša prirodne ekosustave koji su također „kružni”. Ništa se ne gubi, već mijenja oblik. Na kraju se krug zatvara i otpad ponovno postaje sirovina.

Problem gomilanja smeća ne može riješiti nitko drugi osim nas samih. Kad jednom iskoristimo proizvod, odbacujemo ga. On završava na odlagalištu, a resursi korišteni za njegovu proizvodnju ostaju neiskorišteni.

U ovome trenutku svi zajedno trošimo više resursa nego što ih je Zemlja u stanju obnoviti.

Kako bi okoliš i naše zdravlje bili očuvani, u Europskoj je uniji prihvaćen novi model gospodarenja otpadom. Mnoge europske zemlje već odvajaju i 80 - 90 % svojeg otpada. A gdje smo mi? Tek postajemo svjesni štete koju si nanosimo. Nitko ne želi smeće kraj svoje kuće! Prestanimo ga onda stvarati te ga pretvorimo u korisnu sirovinu prema redoslijedu tzv. *kružnog gospodarenja otpadom*:

1. SPREČAVANJE NASTANKA OTPADA — predstaviti čemo razne načine kojima sprečavamo nastajanje otpada.
2. PONOVNA UPORABA — predstaviti čemo postupke kojima se proizvod ili dijelovi proizvoda koriste ponovno bez dodatne obrade.
3. RECIKLIRANJE — odvajanje otpada prema vrsti osnovni je preduvjet procesa u kojem se otpadni materijali prerađuju u proizvode izvorne ili neke druge namjene.
4. OPORABA — postupak prerade u materijale koji se koriste kao gorivo ili materijal za zatrpanjanje.
5. ODLAGANJE PREOSTALOG OTPADA.

Uvođenje novog sustava gospodarenja otpadom naša je obveza prema zakonodavstvu Europske unije i Republike Hrvatske, ali je i puno više od toga. To je obveza i odgovornost svakoga od nas. Da bi novi sustav funkcijirao, moramo pokušati smanjiti količinu otpada koji proizvodimo te odvojiti sav otpad koji se prikuplja na području našega grada.

SPREČAVANJE NASTANKA OTPADA

Skoro trećinu otpada koji stvaramo moguće je izbjegći promišljanjem o smanjenju potrošnje. To zahtijeva veliku promjenu navika koje se čine kao da nam olakšavaju svakodnevni život, a zapravo nam smanjuju kvalitetu života.

Ponašanje u skladu s ovih 5 pravila može gotovo u potpunosti smanjiti količinu proizvedenog otpada.

POKRENIMO POZITIVNE PROMJENE! POČNIMO OD SEBE USVAJANJEM KORISNIH PROMJENA:

1. NE PRIHVAĆAJMO ONO ŠTO NAM NE TREBA
2. SMANJIMO NASTANAK OTPADA
3. PONOVLJENA UPOTREBA
4. RECIKLIRAJMO ONO ŠTO NE MOŽEMO PONOVNO KORISTITI
5. KOMPOSTIRAJMO SVE OSTALO.

NE PRIHVAĆATI ONO ŠTO NAM NE TREBA

Svaki put kad nam netko ponudi nešto besplatno, uglavnom promotivni materijal, razmislite treba li vam to. Prihvatanjem različitih nepotrebnih proizvoda stvaramo potrebu za njihovom ponovnom proizvodnjom.

SMANJENJE NASTANKA OTPADA

Pravilnom brigom o korištenju namirnica sprečavamo i smanjujemo količinu otpada te štedimo energiju, što dodatno pomaže očuvanju okoliša.

Ukoliko postanemo svjesni da je konzumerizam i nekontrolirana potrošnja glavni generator proizvodnje otpada, možda shvatimo koliko smo ovisni o stvarima.

- Ne kupujte ono što vam ne treba. Prije svake kupnje napravite popis namirnica koje su vam potrebne. Tako ćete izbjegići kupovinu onoga što nije na popisu. Također, izbjegavajte ići u kupovinu kada ste gladni jer možete kupiti više nego što vam je potrebno. Uz malo planiranja smanjiti ćete veliku količinu potencijalnog otpada i uštedjeti novac.
- Kupujte radije manje količine, ali češće. Tako se izbjegava kvarenje hrane, a time i potencijalan otpad.
- Birajte namirnice u povratnoj (staklenoj) ambalaži.
- Birajte voće i povrće koje nije zapakirano. Ako kupujete u rinfuzi, možete kupiti upravo onoliko koliko trebate.
- Nosite uvijek platnenu vrećicu sa sobom kako biste izbjegli plastičan otpad i uštedjeli novac. Jednokratne vrećice nepotreban su otpad.
- Koristite trajni pribor za jelo, metalne vilice, žlice i noževe, porculanske i keramičke čaše i tanjure. Ne koristite jednokratne plastične proizvode (vrećice, tanjure, pribor za jelo, slamke).
- Izbjegavajte kupovati hranu u neekološkom pakiranju, na primjer onom koje koristi puno različitih materijala (plastika, papir, folija). Polugotova ili gotova hrana često je u takvoj ambalaži.
- Uvijek dajte prednost proizvodima u staklenoj ambalaži jer se staklo može ponovno koristiti te se u potpunosti može reciklirati.

- Izbjegavajte servirati veće količine hrane od one koju ćete pojesti kako biste spriječili nastanjanje biootpada. Lakše je uzeti dodatnu porciju nego zbrinjavati nepotreban otpad.
- Ne bacajte hranu. Višak spremite u hladnjak ili zamrzivač.
- Kupljene namirnice rasporedite u stražnji dio hladnjaka, a starije proizvode premjestite naprijed. Tako nećete zaboraviti što imate u hladnjaku te ćete spriječiti kvarenje hrane.
- Ostaci hrane mogu poslužiti kao kompost za vrt ili sobno bilje.
- Prilikom kupnje predmeta birajte one koji su dugotrajniji kako biste ih mogli koristiti dulji vremenski period.
- Radije kupite jedan kvalitetan proizvod koji će vam dugo trajati nego više nekvalitetnih koje ćete brzo odbaciti.
- Pridržavajte se uputa za održavanje odjeće kako bi vam dulje trajala.
- Odjeću koja vam ne treba donirajte ili odložite na recikliranje.
- Izbjegavajte gomilanje namirnica u hladnjaku i smočnici. Ono što ne vidimo, često zaboravimo da imamo. Ako su namirnice pregledno posložene, lakše ćemo se držati pravila — što je starije, neka se prije i potroši.
- Oznaka „upotrijebiti do“ označuje do kojeg se datuma namirnice mogu koristiti, a oznaka „najbolje upotrijebiti do“ označuje da se namirnica može koristiti, ali kvaliteta namirnice nakon toga roka može biti umanjena (boja, okus, nutritivna svojstva), no i dalje je sigurna za jelo.

- Pri skladištenju namirnica informirajte se koje namirnice dulje traju na sobnoj temperaturi nego u hladnjaku.
- Ne odbacujte namirnice s rokom trajanja „najbolje upotrijebiti do...“ jer se mogu sigurno koristiti i nakon isteka naznačenog roka.
- Informirajte se kako prirodnim sredstvima možete učinkovito održavati čistoću svojeg doma. Većina kupovnih sredstava uopće nam nije potrebna, a sadrži tvari štetne za okoliš, i to uglavnom u plastičnoj ambalaži. Iznenadit ćete se što se sve može s malo octa i sode bikarbune. U drogerijama možete pronaći velika pakiranja sode bikarbune, a u poljoprivrednim apotekama i trgovinama boja i lakova kristalnu sodu, tj. sodu za pranje.
- Prednost dajte krutim sapunima umjesto tekućim. Zbog tekućih sapuna troši se jako puno plastike jer su i boca i pumpica plastični.
- Umjesto vlažnih i papirnatih maramica koristite pamučne.

PONOVNA UPORABA

PRONAĐI NOVU VRJEDNOST I UPOTRIJEBI PONOVO

Ponovna uporaba nije isto što i recikliranje. Kad koristimo neki proizvod u njegovu izvornom obliku za istu ili neku novu svrhu, to nazivamo ponovnom uporabom. Ponovnim korištenjem proizvoda produžujemo njegovo trajanje prije nego što postane otpad. Time smanjujemo količine proizvedenog otpada, pozitivno utječemo na okoliš i prirodu, ali i na socijalne te ekonom-ske aspekte društva.

U današnjem se potrošačkom društvu lako odričemo predmeta koji se uz manje preinake mogu ponovno koristiti. Prije nego što odbacimo proizvod, trebamo promisliti možemo li ga ponovno upotrijebiti i time značajno smanjiti količinu otpada.

Primjeri ponovne uporabe:

- Iskorištene staklenke možemo koristiti skoro neograničeno, za zimnicu ili skladištenje suhe hrane.
- Brojna druga ambalaža, osobito plastična, može se također ponovno koristiti. Pri tom jedino moramo paziti da hranu spremamo u ambalažu u kojoj je i ranije bila hrana.
- Ne odbacujmo odjeću koju više ne nosimo. Pokušajmo je prenamijeniti jer možda još može biti korisna.
- Staru odjeću možemo iskoristiti za razne svrhe. Oni spretniji lako će od starog tekstila izraditi platnene vreće po osobnoj mjeri, idealne za odlazak na tržnicu ili dućan ili će ih jednostavno pretvoriti u krpe za čišćenje.
- Možda vaša odjeća više nije dobra za vas, ali može biti korisna nekom drugom. Poklonite, donirajte ili razmijenite odjeću i obuću kao što je to uobičajeno za knjige i udžbenike, igračke, električnu opremu ili druge kućanske uređaje.
- Mnoge uređaje koristimo povremeno ili rijetko. Razne uređaje možemo međusobno posuđivati ili zajednički kupiti.

— Zadovoljniji smo ako popravimo uređaj koji koristimo nego ukoliko kupujemo novi. Brojni kućanski aparati, bijela tehnika pa i elektronički uređaji predviđeni su za manje popravke kojima vraćaju izgubljenu funkcionalnost. Pokušajte popraviti neispravan proizvod!

— Nevjerojatno je koliko današnjih uređaja i igračaka koristi baterije. Umjesto da neprestano kupujemo i odbacujemo opasni otpad kao što su baterije, koristimo one koje se mogu puniti.

Kako mogu učiniti više?

— Možemo sudjelovati na događajima prikupljanja i doniranja odjeće i obuće, razmjene knjiga, alata, namještaja i drugih predmeta ili donirati udrugama, društvenim poduzećima, školama, vrtićima ili centrima ponovne uporabe.

— Možemo i sami organizirati događaje razmjeđe odjeće, knjiga i drugih predmeta u svom dvorištu, ulici, kvartu, društvenom centru ili gdje je to prikladno.

— Možemo sudjelovati na radionicama i sajmovima na kojima se popravljuju razni uporabni predmeti, električni i elektronički uređaji.

— Možemo osmislit i postaviti mjesta na kojima svatko može ostaviti ono što mu ne treba, a uzeti ono što mu treba. To je najprimjerenije za razmjenu knjiga, slikovnica, stripova...

Ponovnom uporabom starih predmeta smanjujemo količinu otpada koji završava na odlagalištima, štedimo vrijedne resurse i energiju te stvaramo ljepše i ugodnije okruženje.

Grad Split

Adresa: Obala kneza Branimira 17, 21000 Split

Telefon: 021/310-111

Web: www.split.hr

Projekt „Otpad nije smeće!”

Web: otpadnijesmece.split.hr

E-mail: otpadnijesmece@split.hr

Čistoća d.o.o.

Adresa: Put Mostina 49, 21000 Split

Informacije: 0800 0021 ili 021/374-560

Broj odlagališta: 021/374-363

E-mail: cistoca@st.t-com.hr

Web: www.cistoca-split.hr

Za više informacija o EU fondovima posjetite:

www.razvoj.gov.hr

www.strukturnifondovi.hr